Rimaszombat, 1910. julius 17. 29. szám. Harminczegyedik évfolyam.

Telefon-szám: 52.

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés dija:

Egész évre . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . 2 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Telefon-szám: 52.

Kiadóhivatal:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám alatt a könyvnyomdában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előrefizetés, hirdetmény, nyilttér és egyéb felszólalás.

A hirdetés dija:

Egy háromhasábos petitsor térfogata 15 fillér. Többszöri hirdetésnél árkedvezmény. Nyilttér sora 50 fill.

Felülfizetések és egyéb nyugtázások közlési dija soronként 10 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont" kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legczélszerübben postautalványon eszközölhető. **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

A Fehérkereszt-egylet közgyülése.

„Oszd el vagyonodat a szegények között és kövess engem!"

Isteni szózat ez, mely beültette a szivekbe a mustármagot, melyből fakad az ideális emberi szeretet és ebből származik minden nemes és magasztos törekvés.

E szent igék és azon elődeink példája, kik áthatva a felebaráti szeretet meleg tüzétől, teremtettek és áldoztak a jótékonyság oltárára, mutatják és jelölik meg nekünk a biztos utat, az emberi nem boldogitó forrásához és erősitenek meg azon törekvéseinkben, hogy a betegség, a nyomor és a romboló enyészetnek gátat vessünk és ez által fajunkat a pusztulástól óvjuk.

A legbarbárabb korszak sem tudta kidönteni az emberiség éltető fáját, a faji és a hazaszeretet, sőt mint észleljük, ennek árnyékában üdül ma is a hatalom és innen meriti világfentartó erejét. A haladás törvénye szerint az emberszeretet ideálizmusát, az értelem testbe öltötte a humanizmus jelszavában, minek már megszámlálhatatlan nagy mesterei a természettől is arra predestinált női nemben találják leghivebb tanitványaikat és követőiket, kik gyöngéd figyelemmel elsők balzsamozni embertársaiknak az élet harczában kapott sebeit. — Lépten nyomon találkozunk egyházi, nemzeti, társadalmi alakulásokkal, melyek kedves czéljuknak tartják: segiteni, felemelni azokat, kik arra szorulnak. — Egész szervezetek alakulnak, különösen a legujabb időkben és azon eszme elérésében vetekednek, miképen lehetne a mind nagyobb és nagyobb térre szoritkozó pauperizmust a lehetőségig visszaszoritani, illetőleg az inditó okok erejét meggyengiteni; mert axiomaként állitják tudósaink a világ romlottságának ezen egyedüli okozóját.

De hiába, a világ kerekét, mely szédületes gyorsasággal gördül a Sodoma felé, megállitani nem lehet, legfeljebb csak sebességét csökkenteni.

A tulszaporodás következtében, mig az emberiség egy része a szegénység és nyomor sivár mezején tévelyeg és keresi a létfentartás legszükségesebb kellékeit; addig a pompában és a pazar életben fuldokló osztályok egyedei, a romlottság vánkosai közé dülnek és idő előtt sietnek földi küldetésüket befejezni.

A szegény osztály gyermekeit a gyöngédség és jó sziv, az utcza sarkáról szedi fel s helyezi el a gyermekmenhelyekben és egészséges emberré akarja nevelni; a gazdag pedig azt keresi, hogy hol nyissa meg gyermekeinek az élvezetek elsatnyitó csarnokát.

E kettő közül nemde az első az erényesebb és észszerübb cselekedet?

Lehet-e magasztosabb irányban munkálkodni, mint abban az irányban, hogy a kitől a sors elzárta az élet örömeit, annak segélyére siessünk? Nem!

Ez a mi hölgyeink kátéja — és ez a mi Fehér-kereszt egyletünk életczélja is: — megmenteni minden szál fiatal hajtást abból a cserjésből, hol az élet vihara és szele különben is már korán töri le a gyenge hajtásokat.

Sajnos, azonban még a törvényhozás, mely kell, hogy segitő támaszunk legyen, még nem értette meg, hogy miképen fejezhetnénk be nemes munkánkat; mert intézkedése oly szerencsétlen, hogy abban a korban, a gyermek 15 éves korában, midőn arra éppen a legnagyobb szükség lenne, vonja meg segitő támogatását. E serdülő korban szakitja le a törvény gyermekeinket keblünkről és kénytelenek vagyunk azon községnek odadobni, hol illetőséggel birnak, hol aztán a biztos nyomor vár reájok és az elzüllés karjaiba hullanak.

Mesterségre kellenék e gyermekeket tanitani és midőn a 15-ik életévet elérték, szerszámmal felszerelve kellenék azon községbe küldeni, melynek kebelébe tartoznak és ottan mühelyt kellenék részükre nyitni, hogy a társadalomnak hasznos polgárai lehessenek.

A folyó hó 11-én lefolyt Fehér-kereszt egyleti gyülésünk ez irányban erős akcióba is lépett és abban a reményben, hogy annak lesz is sikere, átadjuk a szót tudósitónknak.

* * *

Páratlan szép közgyülést tartott a gömörmegyei Fehérkereszt egyesület f. hó 11-én a vármegyeházán. — A mult év junius havától az egyesület alig adott magáról életjelt, mert e hóban veszitette el alapitó buzgó elnökét *Bornemisza* Lászlónét. — Nem a szokásos gyász, de a nagy veszteség felett mélyen érzett kegyelet volt tehát az, mely az egyesületet a csendes, a világ zajától elvonult keretbe utalta. Tovább egy évnél gyászolta nagyszámu gyermekeivel egyetemben megboldogult elnökét, kinek nagy fájdalmában gondolata és szive utolsó dobbanása is az egyesület jövő boldogságára irányult.

Első fontos feladata volt tehát az egyesületnek a letelt gyászév után, az árván maradt elnöki szék betöltése. Örömmel közöljük, hogy az egyesület *Lukács* Gézáné alispánné személyében megtalálta azt, kit keresett s hogy az a biztató üdvözitő jelvény, mely a boldog emlékü elnöknő kezéből kihullott, az ő kezeibe jó helyre került s jó szive éppen olyan teljes mérvben és melegséggel fogja szegény, szerencsétlen nyomorék gyermekeink keserves könnyeit felszáritani.

A gyülésen jelen voltak: *Kern* Adolfné és dr. *Baksay* Dezsőné alelnöknők, *Hámos* László nyug. főispán társelnök, a nőegyesületek képviseletében özv. dr. *Marikovszky* Istvánné igazgató, *Máriássy* Lászlóné és dr. *Lichtschein* Adolfné; továbbá *Bornemisza* László főispán és *Lukács* Géza alispán a vármegye részéről. Özv. *Adorján* Lőrinczné és leánya *Lyli*, özv. *Bernáth* Gyuláné, *Csapó* Józsefné, özv. *Csider* Antalné, dr. *Baksay* Dezső, *Ethey* Aranka, *Fülep* Benjáminné, dr. *Fornet* Gyula vármegyei főjegyző, dr. *Gyürky* Pálné, *Illés* Ilona, *Kolbay* Sándorné, *Krizsó* Tamásné, *Lengyel* Ivánné, dr. *Löcherer* Tamásné, dr. *Löcherer* Tamás az egylet igazgatója, *Lukács* Margitka, *Máriássy* László, *Máriássy* István, *Marton* János, *Mészáros* Istvánné, dr. *Meskó* Miklós, *Mihalik* Dezső, *Ragályi* Istvánné, *Szakall* Vinczéné, *Szakall* Vincze árvaszéki elnök, dr. *Sóldos* Béla, *Szeleczky* Árpádné, *Szentiványi* Árpád országgyülési képviselő, *Széman* Endre prépost és *Komáromy* István titkár.

A gyülést *Hámos* László társelnök nyitotta meg, könyekre inditó kegyeletes szép szavakkal emlékezvén meg az elhunyt elnöknő érdemeiről, majd üdvözli a megjelenteket, különösen közöttük a vármegye uj fő- és alispánját s kéri őket, hogy az egyletet továbbra is

TÁRCZA.

Egy kalap története . . .

Irta: SZÉCSI ISTVÁN.

II. (Vége.)

Az állomáson keresztatyus egy kövér matrónával és egy vig ábrázattal várt, az utóbbi az övé volt. A vele lévő uri dáma — olyan javakorbeli vászoncseléd — ugy nézett reám, mint a Bucsony őszszel, mikor köd van, de miután megtudta, hogy én csak keresztfiu és kalapörökös vagyok, minden átmenet nélkül olyan lett, mint egy verőfényes pünkösd délelőtt.

Hazafelé azután elmondotta keresztatyám, hogy meggondolta a dolgot, még nem hal meg, a vagyonát sem osztja még szét, mert jóvá kell tenni egy régi bünét és elveszi a házvezetőnőjét. (Szegény! régi bünt emleget s most ujjal tetézi.)

Jobban szemügyre vettem a jövendőbeli keresztanyámat, mit ő egy 35 centiméteres mosollyal honorált.

Teringettét, még belém szeret, hogy im csunya fiu nem vagyok. (A miskolczi szépségversenyen majd én nyertem az első dijat, de rösteltem elmenni.)

Egy napi ott tartózkodásom jubileumát ünnepeltük keresztatyus pinczéjében, mikor két csendőr lépett be a gádorba s miután köszöntöttek, az egyik elővett valami könyvecskét s hol bele nézett, hol engem vizsgált, ez bizonyosan monológot tanul, gondolám, de nem igy volt, mert miután a csendőr bevégezte furcsa munkáját, igy szólt a társához:

— Ez az! — Társa hozzám lépett és igy szólt:

— Bekecs Gáspár, ön a törvény nevében le van tartóztatva s egy irást tartott az orrom elé.

Keresztatyus ezen kijelentésre ugy megijedt, hogy zavarában valamennyi tele poharat kiitta, én pedig sápadt arczczal, de ártatlanságom biztos tudatában kérdém:

— Mi okból?

— Mi nem mondhatjuk meg, ön velünk jön s a vizsgálóbiró majd megmondja, hogy miért hivatja.

— Uraim ez egy rettenetes tévedés.

— Annál jobb önre nézve.

Keresztatyus, a hogy első meglepetéséből magához tért és a száját megtörülte, teljes haraggal támadt a csendőrökre, hogy mint mernek az ő pinczéjébe bejönni s az ő drága, jó keresztfiát sértegetni.

A csendőrök csak azzal védekeztek, hogy ők a kötelességüket teljesitik.

Szó szót követett, hol szépen, hol csunyán, végre abban állapodtunk meg, hogy én most mindjárt hazautazom, a csendőrség pedig elindulásom után két órával azt fogja sürgönyözni, hogy ugyan itt voltam, de már két órával ezelőtt vasuton egyenesen hazáig váltva jegyet, elutaztam; hogy azonban mégse menjek oly gyors tempóba, befogtuk a két csendőrt is inni s miután mindannyinknak virágos lett a kedve, felballagtunk a kastélyba. Elakarván bucsuzni, keresztatyus azonban nagy elérzékenyedve bevezetett egy szobába, hol két kis fiut mutatott be, hogy ő ezeket örökbe fogadja.

A házvezetőnő fiacskái, mert ezek voltak, éppen egy divatlapból válogattak maguknak szeretőt, az egyiknek már hét is volt. (Hiába nem esik messze az alma fájától.) Miután barátságosan megbaraczkoltam őket és egy-egy koronát csusztattam czukorravalóként a markukba, elbucsuzván, öt hatalmas dobozzal, melyben örökségem volt, elindultam utamra.

III.

Hazaérkezve, a vasuton már ott várt az egész rokonság s a sógorom, mielőtt még leszálltam volna, felugrott a vonatra, izgatottan csak annyit mondott, hogy szálljak le a másik oldalon, ott vár egy hintó, abba azonnal üljek bele s az majd biztos helyre visz addig, mig ügyemben szükséges lépéseket megteszik.

Azután gyorsan kituszkolt, kérdezősködni való időm nem volt, mert mint mondá, a rendőrség is kivonult fogadtatásomra, a dobozaimat egy két szóval rábiztam, azután a sötétben feketlő kocsi felé tartottam, melyre alighogy felvetettem magamat, már is elrobogott a lehető leggyorsabb tempóba.

Jó másfél órai vágtatás után, végre egy erdő szélén állottunk meg, hol már két alak várt reánk. A mint szavukról megismertem, két erdész barátom volt, karon fogtak és vittek be az erdészlakba.

Miután minden intézkedést megtettek titokban tartásomra, megkezdődött a taggatás.

— Mond már Gazsikám, hogy történt, mint történt?

— De én kérlek benneteket, — mondám, miután szóhoz jutottam, — miféle dolog ez, mely velem történik?

— Nézd édes Gazsikám, sehogysem hittük volna, de ugyanazon kalap teküdt mellette, melyet azon nap vásároltál.

— Micsoda kalapról beszéltek ti? Most még kevesebbet tudok, mint az előbb; kérlek beszéljetek világosan.

A két fiu egymásra nézett, mintha mondanák: „Jól tartja magát."

— Ha éppen nem tudod, elmondhatom, — szólt Jóska, — mikor te elutaztál Gyurit, a szép Katinka férjét, ismered, hisz' eleget udvaroltál Katinkának, a kertjében meglőve találták, még pedig ugy, hogy még most sem tért magához, ha ugyan azóta már meg nem halt, a sulyosan sebesült mellett pedig ott hevert a puska, melynek egyik csöve ki volt lőve s a te vadonat uj kalapod, az a fura. Most már az egész világ tudja, hogy nagyon verted a szépet Katinka körül; azután a kalapod, rögtöni elutazásod ismeretlen helyre, azt a jogos gyanut ébresztette fel a rendőrségben, hogy valami aszszony dolgon összekoczczanva történt meg a dolog. Másnap házkutatást tartottak a lakásodon, ott egy levélből kitudták, hogy hova mentél, valószinüleg igy indult meg a nyomozás. Eddig van, a többit tudod.

Egy pillanatig még az elbeszélés hatása alatt állottam, azután nem állhattam meg, hogy egy hatalmasat ne kaczagjak.

— Fiuk! ha igy áll a dolog, ha ez a vád, ezen ne busuljatok, valamint hogy én sem busulok, én azon kalapot, mely nem nyerte meg a nagyközönség tetszését, mihelyest haza értem, odaajándékoztam az udvarunkbeli bádogos inasnak, de bár sajnálom szegény Gyurit, oka

tartsák meg jóindulatukban és pártfogásukban. Különös nyomatékkal és hálával emlékezik meg *Kern* Adolfné és dr. *Baksay* Dezsőné alelnöknők érdemeiről, kik *Illés* Ilona tanitónővel és az igazgatóval egy évig páratlan odaadással és buzgalommal intézték az egylet ügyeit és annyira fejlesztették a Nyomorék gyermek-otthont, hogy abban a lefolyt évben már 60 gyermek talált menedéket és megfelelő oktatást. — Bejelenti ezután, hogy a mai gyülés legfőbb tárgyát képezi az elnökválasztás és erre ajánlja *Lukács* Gézáné alispánnét. A közgyülés nagy lelkesedéssel fogadja az inditványt és *Lukács* Gézánét egyhangulag elnökké kiáltja ki. Ez után *Hámos* társelnök inditványára *Kern* Adolfné, dr. *Baksay* Dezsőné, *Kolbay* Sándorné, dr. *Lichtschein* Adolfné, dr. *Marikovszky* Istvánné, dr. *Baksay* Dezső, dr. *Sóldos* Béla és a titkárból alakitott küldöttség megy felkérni az uj elnököt a közgyülésen való megjelenésre. — A küldöttség vezetője és szónoka *Kern* Adolfné alelnökné volt, kinek szép kérő szavaira az uj elnök örömmel fogadta a megtisztelő és kitüntető meghivást. Az uj elnök megjelenése rendkivüli nagy örömet és lelkesedést keltett, melynek lecsillapultával elfoglalva az elnöki széket, lendületes, mélyen átgondolt és átérzett szavakban tartotta meg székfoglalóját. Az ügyes, szép beszédet nagy éljenzéssel és tapssal honorálta a közgyülés.

Ezután *Bornemisza* főispán emelkedett szólásra és midőn megható szavakban köszönte meg az egyesület részéről, megboldogult neje iránti kegyeletes érzületének őszinte kitejezését, egyidejüleg az uj elnöknőt melegen üdvözli és az egylet mindenkori támogatására készséggel ajánlja fel szolgálatait és jóindulatát.

Baksay István kir. tanácsos és *Soós* Ferenczné elhunyta felett a közgyülés fájó részvétét tejezi ki és érdemeiket jegyzőkönyvében megörökiteni rendeli el. *Baksay* helyére az igazgatóságba egyhangu lelkesedéssel a vármegye uj alispánját: *Lukács* Gézát választja be. — A választmányba pedig szintén egyhangu lelkesedéssel özv. *Bernáth* Gyulánét választja meg.

Fontos tárgya volt még a közgyülésnek az igazgató-főorvos nagy gonddal, bő ismeretekkel és mesteri tollal megszerkesztett éves jelentése, valamint a költségvetés, melyet a közgyülés örömmel és köszönettel észrevétel nélkül egyhangulag fogadott el. — Titkár bejelentette, hogy ez évben ismét 41 tag lépett be az egyesület kebelébe. A taggyüjtésért elismerését és köszönetét nyilvánitotta a közgyülés *Kern* Adolfné, dr. *Baksay* Dezsőné alelnököknek és *Eperjessy* Józsefné választmányi tagnak, kik ez irányban nagy buzgalmat fejtettek ki. Végül memorandumot terjeszt a közgyülés a belügyminiszteriumhoz, hogy az egylet otthona ipari műhelylyel rendeztessék be és erre államsegély nyujtassék.

A közgyülést meleg ovációk között már *Lukács* Gézáné, az uj elnök zárta be.

Levél a Balogvölgyéről.

Búsan szól a zsipi, még valamikor a huszita-korban épült, sok vihart átlábolt ódon templom mellett emelkedő piros fazsindelyü tatorony régi harangja, halkan zengő szava végigjárja a Balogvölgyét. Áthallatszik a szomszéd Sajó és Rima dus érett kalászokat ringató völgyébe is, hogy hivjon, hivogasson minden évkéz-láb papot és tanitót Komjáthy István zsipi ref. pap temetésére s könnyet ejtessen velök arra a sirra, melyben egy tipikus alakja alussza örök álmát a Balogvölgyének.

A lassu csobogással csergedező Balog patak partján villámroncsolt jegenyefa tetejében holló tépássza fekete tollát s mintha arról elmélkednék, hogy mig a lankásan hajladozó dombok alakja most is a régi, az emberek között milyen nagy változás történt néhány rövid év leforgása alatt. Nem robognak már mészköves utján végig-hosszig libérias nyalka kocsisu uri fogatok: üresen, némán állanak a kevéssel előbb még szives örömmel fogadott vendégek vidám zajától hangos uri kastélyok, legfölebb a moly, a finom hálóját nesztelenül szövegető pók és a fürge egér folytat bennök zavartalan garázdálkodást, lakói elköltöztek, ki ide, ki oda. A kavicsos udvart elmosta az eső, ellepte a papsajt, a porcz, meg a keserü fü.

Kezdte Fáy Viktor, a talpig-izig ur, ki a bérczes Erdélybe, folytatta a dolgokat alaposan fontolgató Máriássy Andor, a ki az ország fővárosába tette át lakását, azután Szentmiklóssy Kálmán, a ki arra a tudatra ébredvén, hogy egyedül maradt azon az Uzapanyiton, a hol hajdan annyi ur élt, mint ma az egész rimaszécsi járásban; mástelé forditotta kocsija rudját, bucsut mondott ősei otthonának.

Bizony megfogyatkozott a Balogvölgy sok ur által lakott hajdani hirében. A mindig fess Bornemisza Elemér az egyetlen a ki képviseli még itt a mult uri nemzedéket. Nem hajtat már óra pontossággal hétről-hétre Rimaszécsről Balogra és vissza a libáit napernyő árnyékában kocsi elől terelgető mezitlábos paraszt kisasszonyt szaporán össze adta-teremtettéző Marikovszky Géza sem és a sok vig, még több szellemes tarsaságot keblére ölelt, ákáczlombtól védett bogárhátu házának leégése után Pósa Lajos Radnót hirneves szülöttje sem jön már nyári üdülésre. Vad bokor burjánzik a hamuvá égett ház helyén, csak gondolatban száll a költő lelke megpihenni a Balogvölgyi ősi telken.

Kár! Kár! mondja a jegenyefa tetejében ülő fekete holló, hogy megfogyatkozott a régi uri rend nemcsak a Balogvölgyén; a rimaszécsi járásban is, a minek következtében első eset, hogy a járás nem járásbelit választott ez idő szerint képviselőjének.

Az önként távozók mellett a halál is dus aratást tartott itt az utolsó időben.

Elől ment a közszeretetnek és osztatlan tisztelet-nek örvendett Bornemisza István. Ha a szintén Balogvölgyéről eredett Farkas Ábrahámot nem is emlitem, követte Lengyel Ábrahám az epe nélküli bátkai jegyző, miután az öcsese, a hires dobrai agarász-versenyek hü lantosa, az uri házakban otthonos nélkülezhetetlen papusa, a jó Lengyel László, most pedig Komjáthy István, a mindig kaczagó, mindig kaczagtató zsipi pap, a kinek derüt sugárzó jó kedve, egészséges humora a koporsó széleig kitartott.

Nem tudom: bölcsőben-e vagy bellőkében ringatták éppen most hatvan éve, ott a Rimaparti városban, — aczél rugón álló, csipke függönyös, festett fonásu kocsiban, mint ma a legszegényebb cseléd gyereket is, — tudom, hogy nem, mert ez akkor csak igen nagy uraknál található alkalmatosság lehetett, — de azt gyanitom, hogy Komjáthy kis csecsemő korában megfogadta, hogy életében mindig kaczagni és tréfálkozni fog s ehez az elhatározásához következetesen hü maradt. A ki a gömöri ref. egyházmegyei gyülésen megfordult, tanum lehet arra, hogy ha Komjáthy a fehér asztalnál szólásra emelkedett, várakozásteljes mosolyra igazodtak az arczok és olykor falrengető hahota támadt beszéde nyomán. Kedélyes humora sirjáig kisérte. Csúztól, köszvénytől megdagadt lábára orvosa valami lábzsák-félét rendelt és ő igy szólt környezetéhez: még megérem, hogy ez a doktor a gyógyszertárban szabat rám egy öltözetet. Annyiban igaza lett, hogy pár nap mulva az örökös, s romolhatatlan ruhába öltöztették át. Hamar követte György Ferencz volt zsipi tanitót. Egy évvel ezelőtt mind a kettőt értesitette a tulvilági hirszolgáló közeli megjelenéséről. Mind a kettő utolsó akart lenni, egyik sem óhajtott volna addig a földről távozni, mig a másikat maga előtt elmenni nem látta. Komjáthyé lett a szomoru diadal, de két lóhosszal, akarom mondani két hónappal ő is György Ferencz nyomába lépett.

Komjáthy és György gyakran évődtek egymással.

Tréfára mindkettő mindig hajlandó, mindig kapható volt. A temető-kertben kaszálgató György tanitót igy szóllitá meg egyszer Komjáthy: Akad-e a kasza alá némi füvecske? Bizony itt is megtetszik, válaszolt György, ki volt a becsületes, ki volt a hitvány ember. „A becsületes ember sirján sürün fakadt és buján nő a jóféle illatos fü, de a rosz emberén csak giz-gaz terem.

Balogvölgyi krónikás.

Kárpát-egyesület gömöri osztálya.

Lapunkban és más megyei lapokban is többször fölvetett kérdés volt az, hogy megyénkben is rendezni kellene a turisztikai viszonyokat és erre a czélra külön egyesület alakitása volna czélszerü.

A mult nyáron élénk megvitatások folytak több oldalról, de mivel a rozsnyóiak már akkor tervbe vették ilyen egyesület alakitását, azért mi itt Rimaszombatban egyelőre várakozó álláspontot foglaltunk el, hogy esetleges külön mozgalmunkkal a szükséges erőket szét ne forgácsoljuk. — De azt is el kell ismernünk, hogy Rozsnyó inkább a középpontja Gömörmegye természeti szépségeinek, mint a mi városunk.

Bennünket mindig az az elv vezetett: non quis, sed quid: Vagyis magyarán mondván: nem az a fő, hogy ki csinálja meg? hanem az a fő, hogy mit csinál?

Ebből az elvből kiindulva, őszinte örömmel üdvözöljük a rozsnyóiakat, hogy a mult évben megkezdett akciójukat most a megvalósulás stadiumába juttatták, a mennyiben f. hó 3-án a rozsnyói városház tanácstermében megalakult a Kárpát-egyesület gömöri osztálya.

Nagy megelégedésünkre szolgál, hogy a lapunkban fölvetett eszme győzött, a mennyiben nem turista társulat alakult, hanem a már létező Kárpát-egyesületnek gömöri osztálya.

Hogy erről az alakulásról későn referálunk, arról nem tehetünk. Lapunk turista munkatársa kapott ugyan meghivót az alakuló gyülésre, de olyan későn, hogy a legjobb akarat mellett sem mehetett el és igy arra szoritkozunk, a mit a rozsnyói lapokból olvastunk.

Az alakuló gyülés elnökké választotta Pósch József dr. polgármestert; választott két alelnököt Horváth Sándort és Pauchly Rezsőt, egy titkárt Pásztor Mihályt és egy pénztárost ifj. Pasteiner Endre drt. Kimondották továbbá, hogy tagokat gyüjtenek és a választmányt is később alakitják meg.

Miután az egyesület czélja az idegenforgalom emelésével összevág, azért igen helyeseljük, hogy Rozsnyó város vezető férfiai állanak az ügy élén, mert hiszen a fő kiránduló helyek Rozsnyóról legkönnyebben megközelithetők s azoknak ismertetésével nagy érdemet szerzett most megjelent utmutató füzetében Hazslinszky Rezső dr. tanár és lapszerkesztő.

A továbbiakra nézve ajánljuk, hogy ne feledkezzék meg az egyesület vármegyénk vezető férfiairól, a kiknek támogatásától az egyesület sok sikert remélhet. Ne feledkezzenek meg Koburg herczegről, Andrássy Dénes grófról és a rimamurány-salgótarjáni társulatról, mert ezeknek uradalmai sok természeti kincset és szépséget rejtenek s ők és tisztviselőik nagy lendületet adhatnak az uj egyesület ügyének.

A mi a vidékünkön, már mint a Rimavölgyén látható természeti szépségeket illeti, azok nagy részét lapunkban már ismertettük, s ha Isten is ugy akarja, külön füzetben összefoglalva is le fogjuk majd irni.

—hz—

Tanitógyülés.

A kishonti ág. hitv. evang. tanitóegylet ez évi közgyülését f. hó 7-én Cserepesen tartotta, mely alkalomból a teljes számban megjelent tagokon kivül *Biesz* Elemér, cserepesi földbirtokos, *Bihary* István, kir. s. tanfelügyelő, *Kemény* Lajos és *Zatykó* János ev. lelkészek, továbbá: *Kengyel* Lajos jegyző, *Jeszny* Gáspár, *Zimann* Ede, *Kiss* Kálmán és *Buzágh* Béláné is résztvettek, mint vendégek.

Mikulás János kartárs által orgonán kisért egyházi ének s az elnök ajkairól elhangzott, megható alkalmi ima után *Lipták* Endre, szivet-lelket gyönyörködtető, tartalmas, eszmékben gazdag alkalmi beszédet tartott:

„Kedves pályatársaim! — ugymond — nagy az egyesülésben rejlő erő és különösen nagyon fontos, nem ritkán minden gondolkozásunkra, összes cselekedeteinkre kiható a mi rögös életutainkon, a mi tövisekkel gazdagon megrakott nevelői életünkben. Aczélozódjon meg a ti szivetek is az egymástól nyert erőtől, vigyetek magatokkal innen tartós lelkesedést a nevelés szent ügye iránt, ne tevesszétek szem elől a legnagyobb, leglelkesebb, legkitartóbb isteni tanitót: a Krisztust!"

Majd szivélyesen üdvözölve a szép számmal megjelent vendégeket és tagokat, lelkes éljenzéstől kisérve a gyülést megnyitja.

A tárgysorozatból kiemelendő az elnök nagy gonddal elkészitett tárgyilagos, évi jelentése, melynek egyik pontjában tájdalommal emlékezik meg Czéner Pál kartársunknak — ki csakrem két évtizeden át volt tanitóegyl-tünknek lelkes, buzgó, kiváló tollu jegyzője — január hó 12-én történt gyászos elhunytáról, mely alkalommal a tanitóegylet részéről elbucsuztatta s az egylet nevében ravatalára koszorut tett.

Ezután *Palkovics* Sándor, rimabrézói tanitó tart mindvégig feszült figyelemmel kisért mintatanitást a „konyhasó" cz. olvasmányról, mit a közgyülés jegyzőkönyvi dicsérettel jutalmaz.

Majd *Zimann* Ede, áll. isk. igazgató tanitó mutatja be képekkel szemléltető uj számtanitási módszerét az I-ső osztályban. A közgyülés a tapasztalt pedagogust feltüntető előadást jegyzőkönyvi köszönettel jutalmazza.

Pánik Lajos, hacsói tanitó: „Melyek azok az eszközök, melyekkel a tanitó a mostani családi nevelés fölszegségeit megszüntethetné" cz. művét, majd *Hrcol* Lajos: „A kartársi szeretet és együttérzés ápolása" cz. munkáját olvassa fel. A közgyülés az előbbit, *Kiesing* Géza, hivatalos biráló és *Bihary* István kir. s. tanfelügyelő megjegyzései nyomán, jegyzőkönyvi dicsérettel, mig az utóbbit *Farkas* József tanitó birálatának meghallgatása után köszönettel jutalmazza.

Ezután az elhunyt *Czéner* Pál, egyl. jegyző helyébe a közgyülés *Kiss* Lajos osgyáni tanitót választja meg. A Zsedényi ösztöndijra, továbbá az egyházmegyei gyülésre kiküldöttül *Lipták* Endre egyleti elnököt ajánlja; ugyancsak az elnök inditványára, *Bihary* István lelkes felszólalására a gömörmegyei tanitók rimaszombatban létesitendő internátusának érdekében a tagoknak az át. tanitó egyesületi gyülésen minél nagyobb számmal megjelenését határozza el. Erre orgonán kisért egyházi ének után az elnök a gyülést berekeszti.

Ekkor *Biesz* Elemér egyházfelügyelő, uj egyesülésre hivja fel a tagokat a fellobogózott kastély diszes udvarára. És az egyházfelügyelő ur, szeretetreméltó, vendégszerető nejével, együtt örvend czigány mellett, jó bor mellet a tanitósággal ennek második gyülésen; Lipták Endre egyleti elnök, majd Bihary István kir. s. tanfelügyelő nagyhatásu beszédben emlékeznek meg a barátságos házigazdáról és szeretetreméltó nejéről; majd Kemény Lajos lelkész, költői szárnyalásu, a tanitóság munkáját igazi értékére becsülő beszédével könnyekig megindította a hallgatókat. A kedves házigazda együtt köszönti fel a tanitóságot Zatykó János lelkészszel. — A barátságos lakoma a hajnali órákig tartott s a jelenvoltak a legkellemesebb emlékkel bucsuztak el a vendégszerető házigazdától és szeretetre méltó nejétől.

Iskolai értesités.

Tekintve azt, hogy egy. prot. főgimnáziumunk értesitője technikai akadályok miatt még nem jelenhetett meg, az igazgatóság közhirré teszi:

1. hogy a jövő iskolai évre a tanulókat 1910. szeptember 1—4. napjain lehet beirni;

2. a javitó vizsgálatok augusztus 30—31-ik napjain lesznek. A püspöki engedélyért folyamodók kérvényeiket augusztus 15-ig adják be;

---

semminek sem vagyok. Meg kell kérdezni az inast, hogy hol a kalap. Különben pedig Reiszig ur azt állitá, hogy már nyolczszáz darabot adott el ilyen kalapot, miért lenne éppen az én kalapom?

— Hiszen az volt gyanus éppen, — folytatá Jóska, — hogy Reiszig azt mondá a rendőrségen, miután ő azt a kalapot egyetlen egy példányban egy olasz kalapgyárostól kapta mutatványképen, de nem rendelt belőle egy darabot sem, mert — mint mondá — ő olyan bolondnak való portékát nem tart, ez volt tehát itt az egyedüli ilyen kalap.

No, ez már igazán több a soknál.

— Megállj Reiszig! . . .

Ekkor kintről hangok közeledtek, halk zokogás üté meg fülemet. Ugyanakkor megnyilt az ajtó s édesanyám zokogva borult a nyakamba.

A két jó barát megilletődve nézte a dráma fejlődését; hallgattak.

— Mit tettél, drága fiam? (S igazán elég drága voltam édesanyámnak.)

— Semmit, drága, jó anyám! (Ő már nem volt nekem olyan drága.)

— Hát Kiss Gyurit ki bántotta?

— En biz' nem tudom, csak azt tudom, hogy én nem; keresztatyusnál voltam, mert irt, hogy menjek el az örökségemért, el is hoztam, abban a dobozokban van az örökségem.

— Azok a dobozok már a rendőrségen vannak, szegény jó sógoroddal együtt; észrevették, hogy megszöktetett és befogták őt.

Már gondolkozni is alig birtam, de azért epésen mondám:

— Értem ne bántsanak senkit, ha bünösnek tart a törvény hagy szenvedjek én, kérem a kocsit, elmegyek szegény sógoromat kiszabaditani.

Mindnyájan összenéztek; szegény, mégis bevallja hát bünét.

— De legalább virradtig maradj már, — vélte Józsi, — akkor majd elmehetsz.

— Jaj, édes, jó fiam, miért nem tartóztattad magadat.

— De édes, jó anyám, nem vagyok én bünös.

— Csitt csak, mintha kocsi jönne, — szólt Béla.

S csakugyan, kint kocsi állott meg a keritésnél és hangos, erős beszélgetés hallatszott.

— Ez biztosan a rendőrség lesz, megszagolta a rejtekhelyét, — vélte a két erdész.

Édesanyám megint a nyakamba borult és keservesen zokogott. A két erdész kiment.

Édesanyám zokogásától alig hallottam meg, hogy egy csoport nagy énekelve jött be az ajtón. Milyen rendőrség lehet az, mely énekszóval nyomoz.

— Szervusz Gazsi! Ne tessék sirni néni, Gazsi ártatlan.

— Hogy, hogy? — kérdé édes anyám csodálkozva, mikor a rendőrség helyett a sógorát, meg Reisziget látta meg.

— Gyuri magához tért, a rendőrség kihallgathatta s elmondá, hogy a gyümölcsösében egy inast, a ki almát lopott, meg akart ijeszteni egy lövéssel, de a ravasz megakadt egy galyban s hogy, hogy nem, a levegőnek szánt lövés őt érte, de már tul van minden veszélyen. Gazsi tehát ártatlan.

Azzal se szó, se beszéd rágyujtottak egy nótára, de édes anyám még mindig gondolkozni látszott.

— Mi baja van még édes anyám?

— De a te kalapod, hogy került oda?

— Egy bádogos inasnak ajándékoztam s ez, miután a lopást megzavarták, csapot, papot, kalapot ott hagyott, nagy bölcsen hallgatva eddig mindenről.

Édes anyám is megnyugodott s miután bejött a két erdész család is, bizony nem feküdtünk le mi azon éjjel, még édesanyám is tánczolt.

A fekete mellett azután elővettem Reiszig urat a fentirt kétszinüségért, de ő igen szépen kivetkőzött a neki kényelmetlen kabátból s a végén még hozzátette:

— Bizony! Uram, most is azt mondom, hogy az egy oly remek kalap volt, hogy . . .

Nem hagytuk tovább beszélni, hanem egy jót nevettünk az öregen.

3. a javitó érettségi vizsgálatok az iglói ág. h. ev. főgimnáziumban tartatnak meg. Jelelentkezési határidő augusztus 25.

4. Mindazon intézkedések, melyek a tanulók tartására és szállására vonatkoznak, jövőre is érvényben maradnak.

Rimaszombat, 1910. julius 15.

Dr. Veress Samu, főgimn. igazgató.

A várgedei fürdő.

Nagyon régi dolgokat ismételgetnénk, ha azt akarnók fejtegetni, hogy a magyar föld terményekben gazdag, hogy a természet pazar kezekkel szórta reá dus kincseit s azok bérczen-völgyön, rónaságon mindenütt töltalálhatók, csak komolyan és kitartóan keresni kell őket és ha megtaláltuk, akkor gondos iparkodással meg kell tartani, hogy a mienk legyen a gyümöles, ne az idegen kapja el tőlünk a legizletesebb falatokat.

Egy rég porrá vált hazafi szivéből fakadtak a következő töljajdulások:

„És oly gazdag! . . . aranysárgán
Ringatózik rónaságán
A kalászok óceánja;
S hegyeiben mennyi fánya!
És ezekben annyi kincs van,
Mennyit nem látsz álmaidban.
S ilyen áldások daczára
Ez a nemzet mégis árva,
Mégis rongyos, mégis éhes,
Közel áll az elvészéshez."

Ha ma irna Petőfi Sándor, akkor sem igen tudna szelidebb kitejezéseket találni honfiui keserüsége kiöntésére.

A folytatása is nagyon igaz ám:

„S szellemének országában
Hány rejtett gyöngy és gyémánt van!
S mind ezek maradnak ott lenn
Vagy ha épen a véletlen
Föltalálja hozni őket,
Porban, s rban érnek véget
Vagy az inség zivatarja
Őket messze elsodorja,
Messze tőlünk a világba,
Idegen nép kincstárába.
És ha ott ragyogni látjuk,
Szánk, szemünket rájok tátjuk
S áldicsőséggel lakunk jól,
Hogy ez innen van honunkból."

Hej Petőfi Sándor, de hatalmasan az orruk alá tudtál pörkölni hatvan és egynehány év előtt élt nagyjainknak! Mi lenne akkor, ha a te és költőkirály társaid helyét nem hazátlan, világfájdalmas nyávogók foglalnák el, a kik minden eszme sárbarántásán törik gyarló agykoponyájukat?!

No, de erről az eszmei részről beszéljünk máskor! Most az anyagi rész van szőnyegen. A hogy völgyekben rejlő kincsek most az aktuálisak, ezekről van a szó, mert szóvá tette őket lapunknak mult száma.

A várgedei fürdő is egy porba-sárba, igénytelenségbe temetett kincs. És olyannak látjuk már évtizedek óta, az ujabb nehány év óta egy kissé megtejelve. Igénytelen, egyszerü falusi fürdő, a mely jóformán a környékre szoritkozik. Pedig a fenyves erdőket kivéve, a természet mindennel ellátta, a mivel például Bártfa nagyhirü, pompás fürdőjét.

Kies völgyben fekszik, regényes váromladékkal koszoruzott hegy tövében, a melyet Petőfi is lantjára vett, van fürdőnek való vasas gyógyitó erejü vize, szénsavdus tiszta, üditő forrása, van a közvetlen közelben erdő és kellemes lejtésü dombvidék.

Mindennek daczára pedig jóformán Rimaszombat határain belül ismerik, mert ha sok vendég menne oda egyszerre, nem tudnák hol elhelyezni és élelmezni, mert minden primitiv egyszerü, kicsinyes.

A drágakő akkor tündöklik messzire, ha kicsiszolják, köszörülik nagy fáradsággal, de igy értéke tizszerződik s igy messziről is elárulja a ragyogása, a tényes sugárzása.

A fürdőhely, üdülőhely akkor vonz, akkor terjed el a hire messze földön, ha csin, kényelem, tisztaság látszik mindenütt, ha árnyas parkok vagy parkozott erdők kinálkoznak sétahelyekül, ha az aránylag olcsó élelmezés könnyen hozzáférhető, ha egyszerre sok vendég befogadására alkalmas a helyiség s ha azok szórakozása nem hagy fenn kivánni valót, mert a fürdőre nem komolykodni járnak az emberek, hanem azért, hogy szórakozást, üdülést találjanak a rendes, megszokott foglalkozás után.

A vizet is nagyban kell palaczkozni és raktározni, hogy a kereslet szerint szállithassanak belőle.

Hogy a fürdő mindezt megadhassa, az kell hozzá, a mi a háboruviseléshez: három dolog, u. m. pénz, pénz és ismét pénz.

Ennek a pénznek összeteremtésére igen alkalmas a részvénytársaság.

Sok kisebb tőke egyesül és nagy erővel bővebben a gyümölcsöző kamatot hoz. A mire egyenként nem képesek, azt együtt könnyen kivihetik.

A multkor ismertetett módon mintegy 250,000 korona tőkével — 200 kor. részvények mellett — hatalmas lendületet nyerhetne Várgede fürdő. A közölt törlesztési módozat is kecsegtető s ha hozzáértők birálatai alapján a befektetés megbizható kezekbe megy, akkor a fürdő jövője biztositva van, föllendülése és virágzása csak idő kérdése. A viz palaczkozása és árusitása is jó jövedelmet biztosit.

Sok szó helyett nem mondhatunk jobbat: tessék munkához látni, a nyáron át tanulmányozni, a télen megalkotni a részvénytársaságot s a jövő tavaszszal kész terv szerint fejleszteni a fürdőt, hogy ez a mi közönségünk részére legyen jól fizető kincses bánya, a hová az üdülni szerető pénzes ember elhozza a maga évi adóját. —*hz.*—

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujitották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlitették, hogy ugy az előfizetést megujitani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenliteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT" kiadóhivatala.

Személyi hirek. *Bornemisza* főispán f. hó 14-én Budapestre utazott hivatalos ügyben.

Tomcsányi László kir. kuriai biró családjával Nagyrőczére érkezett nyaralni. E héten azonban városunkat is utba ejtette s itt fivéreit és *Samarjay* János rokonát, valamint régi ismerőseit látogatta meg.

Lukács alispán családjával f. hó 13—14-én a Jolsvavölgyön és a Garamon tett látogatásokat.

Farkas Zoltán kerületünk agilis képviselője e héten ide haza tartózkodott.

Dr. *Veress* Samu főgimnáziumi igazgató tegnap Gleichenbergbe utazott beteg neje látogatására.

Dr. *Löcherer* Tamás családjával és *Széman* Endre prépost-plébános f. hó 13-án a Garamvölgyére rándultak ki.

Dr. *Törköly* József ügyvéd nejével Balatonfüredre utazott üdülni.

Loysch Ödön és *Marton* István főgimnáziumi tanárok családjaikkal a Tátrába mentek nyaralni.

Ifj. *Batta* György vármegyei aljegyző Borosznó fürdőn üdül.

Dr. *Deutsch* Miksa helybeli fogorvos f. hó 10-én üdülés czéljából elutazott s orvosi rendelését csak aug. hó 15-től folytatja.

Szántó Ferencz helybeli róm. kath. segédlelkész e hó 15-én foglalta el uj állását.

Husz és harmincz éves találkozó. A késmárki ág. ev. liceumban 1890-ben és 1880-ban érettségit tett iskolatársak julius hó 10-én gyültek össze nagyobbrészt családjaikkal együtt Késmárkon. Minket annyiban érdekel a találkozás, mert a megjelentek között vármegyénkből többen voltak a liceum akkori növendékei és a kik közül többek között a következők voltak jelen a találkozáson: *Baloghy* György dr., a budapesti büntető törvényszék elnöke, *Kemény* Andor dr., budapesti kir. itélőtáblai biró, *Cseh* István rimaszombati kir. törvényszéki biró, *Hoznek* Alajos ág. ev. lelkész Nagyőcze, *Horváth* János polg. isk. tanár Dobsina, *Oswald* Frigyes adótáros stb. Délelőtt az ev. uj templomban isteni tisztelet volt, majd megtekintették Thököly tejedelem sirját. Onnan a régi liceum elé vonulva, Kemény dr. táblabiró meleg szavakkal üdvözölte a fogadásukra megjelent Karátsony Zsigmond jelenlegi igazgatót. Testületileg fölkeresték még az egykori iskolatársak volt igazgatójukat, Scholtz Frigyest. Délben társasebéd volt, a melyen a mostani igazgató az uj, Koller Károly a régi tanárokat képviselte. Az első felköszöntőt Baloghy György dr. mondotta, s az egykori iskolatársakat az együvé tartozás érzésének további ápolására kérte föl. Délután csoportonként elzarándokoltak a késmárki kurucz vértanuk: Kray, Lányi és Topperczer sirjához és Palcsó István, Grosz Ernő, Zvarinyi Sándor tanárok sirjához.

Esküvő. *Mursitz* Géza, a rimaszombati m. kir. földmives iskola fiatal tanárja f. hó 11-én tartotta esküvőjét Győrben *Jády* Lujzával, *Jády* pénzügyi tanácsos leányával.

A Gömörvármegyei Agarász-egylet *Putnoky* Mór orsz. gyül. képviselő helyettes-elnök elnöklésével f. hó 11-én tartotta meg — élénk érdeklődés mellett — Rimaszombatban a vármegyeháza árvaszéki tanácstermében rendes közgyülését. A gyülés legfőbb tárgyát az üresedésben levő elnöki állás betöltése képezte, mely állásra egyhangu lelkesedéssel *Putnoky* Mór alelnök választatott meg, ezen választás folytán megüresedett alelnöki állásra pedig — ugyancsak egyhangu lelkesedéssel — *Bornemisza* Elemér igazgatósági tag lett megválasztva. Az agarász-egyletre nézve mindkét választás felette szerencsés, miután eddigi állásaikban is az egylet érdekében eredményes és nagy tevékenységet fejtettek ki. Az elnöki jelentés során a közgyülés köszönetet mondott *Fáy* Antal, *Hámos* Antal és ifj. *Szontagh* Zoltán tagoknak, a kik az elmult években szakszerü nevelés folytán agaraikkal az egész országban hirnevet és dicsőséget szereztek az egyesületnek. Az idei verseny ismét a „dobra-tarlókon" és pedig *október hó 7., 8. és 9. lesz*, a mikor a szokásos mulatság is meg fog tartatni. Az egyesület 2 dijat tüzött ki, egy 400 kor. ezüst billikumot és egy tiszteletdijat. A versenybirákra nézve a közgyülés végleges megállapodásra nem tudván jutni, a döntést a folyó hó 29-én tartandó igazgatósági ülésre bizta és halasztotta. A közgyülés végül *Gundelfingen* József egyleti titkár bejelentése folytán *Fáy* István, *Hegyessy* István, ifj. *Szentmiklóssy* Kálmán és *Szentmiklóssy* Lászlót tagjai sorába felvette.

Állatorvos választás. Losoncz város ujonnan rendszeresitett állatorvosi állására a városi képviselőtestület *Lantos* Jenő rimaszombati törekvő, ügyes gyakorló állatorvost választotta meg.

Letört virág. Nagy bánat és veszteség érte *Bihary* Gyula tornaljai j. utibiztost és nejét *Kishonthy* Annát, a mennyiben kis leánykájok *Sárika* rövid, de kinos szenvedés után f. hó 8-án életének 9. évében jobblétre szenderült. A korán elköltözött kedves kis teremtés földi maradványait f. hó 10-én helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett Sajókirályban.

Kitüntetett tanulók. Főgimnáziumunk volt két derék növendékét szép kitüntetés érte. *Hubay* Mihályt és ifj. *Czinyéry* Barnát, a sárospataki ref. főiskola növendékeit a főiskola igazgató tanácsa külföldi egyetemre küldi tanulmányaik tovább folytatására. Ugy értesülünk, hogy a két derék ifju a jövő évre a berlini egyetemre megy. A kitüntetéshez gratulálunk.

Ügyvédi iroda átadás. A Szécsényi tragédia folytán gazdátlanná lett dr. *Szőke* Jenő ottani ügyvéd irodájának gondnokává dr. *Seidner* Mór itteni jóhirü és előzékeny modoru fiatal ügyvéd rendeltetett ki.

A dobsinai jégbarlang jubileuma. 40 év előtt fedezte fel a világhirü dobsinai jégbarlangot *Ruffinyi* Jenő, *Láng* Gusztáv, dr. *Fehér* Nándor és *Mége* Endre. Ezt a fontos pillanatot ünnepelte most meg Dobsina városa, mely alkalomból *Ruffinyi* bányatanácsost a város diszpolgárává választotta.

Nyári mulatság Várgedén. Abból az alkalomból, hogy a várgedei fürdő területén uj világitás lesz bevezetve, ma (vasárnap) délután a fürdő kezelősége tombolával, előadással egybekötött nyári tánczmulatságot rendez. Kezdete d. u. 5 órakor. Belépti-dij nincs.

Előadással egybekötött nyári mulatság. A Rimaszombati Polgári Olvasókör ez idei nyári mulatságát folyó hó 24-én d. u. 5 órától kezdődőleg tartja meg 1 korona belépődij mellett saját helyiségének ujonnan rendezett köröndjén. A mulatság sikere annyival inkább biztositottnak látszik, mert egyrészről annak rendezésére oly itjuságot sikerült megnyerni, melyben arra nézve minden garanczia megvan, másrészt pedig a tánczszünetek alatt több számból álló, tartalmas érdekfeszitő és mulattató előadások is lesznek, melyek a közönséget a legjobb kedvre hangolni vannak hivatva. Ehhez járul még a jó konyha és pincze, az előbbit Gede István, utóbbit a Kör maga szolgáltatván s igy a szellemi csemegék mellett a testi táplálékból sem lesz hiány. Éppen azért ajánljuk is a mulatságot a kellemesen szórakozni vágyó közönség pártfogásába!

Gépkocsi forgalom. Naponta számos és szebbnél-szebb gépkocsikat látunk Budapest felől városunkon keresztül száguldani. Számban a porosz kocsik vezetnek, mely körülményt annak tulajdonitjuk, hogy a mult évben a *Henrik* kir. herczeg által vezetett gépkocsitura utasai igen sokat mesélnek odahaza vármegyénk szépségéről, különösen a világhirü sztraczenai völgyről és a dobsinai jégbarlangról. A kocsik mind a jégbarlang utbaejtésével sietnek a Tátrába s már ezen körülmény is a mellett dönt, hogy a dobsina—poprádi vasutvonalat kell kiépiteni.

Jótékony adomány. *Jellinek* Jakabné, a Széchenyi-kert fürdő és kioszk bérlője gramofon dijakból 3 koronát adományozott dr. *Baksay* Dezsőné Fehérkereszt egyleti alelnöknő kezeihez, a nyomorék gyermekotthon javára. — Ezen összeget az elnökség ez uton is köszönettel nyugtázza.

Kirabolták alvás közben. *Simon* Károly rimaszombati szabósegéd f. hó 10-én kirándult a rimaszombati szőlőhegyre. A sok gyaloglástól elfáradva lepihent egy diófa árnyékába s ott elfogta őt az álom. Estetelé ébredt fel csak, a mikor is szomoruan tapasztalta, hogy 110 kor. értékü aranyóráját és láncát — a mig aludt — valaki ellopta. A csendőrség a nyomozást meginditotta.

Szinészek jönnek. Pár nap óta falragaszok hirdetik, hogy ideérkezik *Füredi* Miksa szinigazgató 28 tagból álló társulatával s itt f. 16-án az „Erdészleány" előadásával megkezdik müködésüket. A nyári szezon nem mindig a legkedvezőbb kilátásokat nyujtja a szinészeknek, de talán jó volna a városkert fedett tánczhelyiségét berendezni erre a czélra s ott a friss levegőn inkább látogatná őket a közönség, mint a zárt helyiségek fülledt levegőjében.

Tánczmulatság Nyustyán. Jótékonyczélu nyári tánczvigalmat rendez ma vasárnap délután a Müvezetők országos szövetségének 50. sz. Nyustya—likéri kerületi egyesülete a „Szerelem völgyében". A befolyó jövedelmet részben a szövetség árva és özvegyi nyugdijalapja, részben a kerületi egyesület javára forditják. Belépő-dij személyenként 2 kor. Kedvezőtlen idő esetén a tánczmulatságot a Likér kohótelepi tiszti kaszinó táncztermében tartják meg. — Itt emlitjük fel, hogy a Szerelem völgyi mulatóhelyet ezen egyesület létesitette nagy költséggel és a pörköltöző társaságnak is az egyesület engedi át mindenkor dijtalanul.

A vármegyei gazdasági egyesület székháza. A Gömör-Kishontvármegyei Gazdasági Egyesület a Deák Ferencz-utczában a posta épület tőszomszédságában a város által átengedett telken székházat épittet. Abban fog elhelyezést nyerni az egyesület titkári hivatala s a gép és áruraktár szövetkezet üzlet és irroda helyisége. A kiféle gazdasági czikkek és vetőmagvak, műtrágyák stb. befogadására az egész épület alatt kényelmes pincze helyiség, a földszint felett pedig magtár lesz épitve. A székház október 1-re felépül.

Öngyilkosság gyufaoldattal. *Balog* Andrásné nyustyai lakos f. hó 3-án öngyilkos szándékból gyufaoldatot ivott s midőn a méreg hatása folytán gyomorszaggatások és görcsök kinozták, magához hivatta dr. *Hruska* János körorvost, a ki azonban már a bajon nem segithetett, mert a méreg oly rombolást végzett az asszony gyomrában, hogy néhány napi kinlódás után sérüléseibe belehalt.

Revolveres tréfa. *Bugyinszki* József 17 éves suhancz f. hó 3-án Garamfő község legelőjén *Csernák* Pál 13 éves fiut pajkosságból egy forgópisztolylyal hasba lőtte. A fiunak sérülése halálos.

A Gömör-Kishontvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 21-én csütörtökön d. u. 2 órakor Rimaszombatban a megyeháza pénztár helyiségében tartja rendes igazgató-választmányi ülését. A gyülésnek érdekes tárgya lesz: Dr. *Fáy* Gyula földm. miniszteri osztálytanácsos ismertető előadása az országos gazdasági munkás és cselédsegély pénztárról s annak módositására vonatkozó javaslatról. Az egyesület elnöksége a gyülésen szivesen látja azon gazdákat és érdeklődőket is, a kik nem tagjai az igazgató választmánynak.

Gyilkosság bosszuból. *Farkas* János kocsis és *Deme* István kocsis, várgedei lakosok f. hó 10-én mulatozás közben összeverekedtek, a melynek során *Farkas* ugy pofon ütötte Demét, hogy az — részben a pálinka erejétől is — a földre esett. A verekedés után Farkas pihenni tért egy szalmakazal tövébe és ott el is aludt. A pálinka gőzétől felhevült és a virtuskodásában megcsufolt Deme ugyanazon éjjel egy nagy hegyes követ magához véve, ellenfelének keresésére indult s azt — mély álomba merülve — meg is találta a szalmakazal tövében. A magával hozott kővel azután addig ütötte-verte fejbe, a mig koponyáját szét nem roncsolta. A meggyilkolt Farkast másnap reggel a munkába igyekvő földmivesek találták meg s jelentették az esetet a csendőrségnek. A helybeli kir. ügyészség a halottat felboncoltatta, *Demét* pedig, a ki tettét beismerte, a csendőrség beszállitotta a kir. törvényszéki fogházba.

Betöréses lopás. *Holló* János felsőhangonyi kereskedését f. hó 5-én éjjel — a csendőrség által kinyomozott — *Lestál* Vas Balázs 16 éves suhancz feltörte s a pénzszekrényből 48 korona készpénzt ellopott. A tettest bekisérték a helybeli kir. ügyészség fogházába.

Szerkesztői üzenetek.

Nagyságos asszony! Tornalja. Kérdést intézett hozzánk, hogy miért nepteden a rimaszombati kaszinó és miért látogatott a *Duly* bácsi gyógytára előtti tábori társalgó. Midőn köszönet az érdeklődésért, hogy az itteni kaszinói élet pangása már a hölgyeknek is feltünik, egyidejüleg becses tudomására hozzuk, hogy az első kérdésre megokolt választ adni nem tudunk, mert ez nálunk nagyobb titok, mint a repülés titka. A másik kérdésre válaszunk az, hogy *Duly* bácsi igen kedves ember és elv- és vallásküllömbség nélkül szivesen látja

gyógytára előtt kellemes csevegésre barátait. Különben ugy észleltük, hogy Tornalján hasonló sorban részesül *Zsiga* bácsi gyógytára is, melynek fiatal, uj gazdája *Gedeon* szintén kellemes egyéniség.

F. I. Budapest. Becses közleményeért ismét őszinte és hálás köszönet, nemcsak szerkesztőségünk, de a szü föld olvasói részéről is. Azonban, mivel soron már más közlemények várakoztak, elmézésének reményében csak jövő számunkban hozhatjuk.

Nyilttér.*)

(E rovat alatt közlöttekért felelősséget nem vállal a Szerkesztő.)

Nyilatkozat.

A „Gömör-Kishont" ez évi 28. számában „*Orvadász*" czimen megjelent hir szerzője kéretlenül is jó tanácsokkal szolgált a Rimavölgyi „másik" vadásztársaságnak.

Ennek nevében a félreértések elkerülése végett az igazságnak megfelelőleg kötelességem a következőket kijelenteni.

1. Az ott megvádolt „harisnyás urak" nem tagjai a „másik" társaságnak.

2. A mi társaságunk nincs azon kedvező helyzetben, hogy széttagolt vadászterületein a dúvadakat a város hivatalos erdővédjei pusztithassák, külön őröket pedig nem tarthat. Ezért igenis a társulati tagok nyár idején is kénytelenek a dúvadak irtásáról, a nemes vadállomány védelméről magunknak gondoskodni. Járunk és fogunk is puskásan ki-kijárni a szabad természetbe, saját területeinkre.

Rimaszombat, 1910. julius 16-án. **Kalla Géza**, elnök.

Eladó szőlő Putnokon.

Szépen beállitott 3 holdas szőlő borházzal együtt eladó Putnokon. Ugyanott kitünő ó-borok is kaphatók. — **Czim:** a kiadóhivatalban. 1—3

Hirdetmény.

1921. sz. — A nagyrőczei kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a Garamvölgyi Takarékpénztár végrehajtatónak, Hlavati András rapavi és a felesége Hudák Katalin királyhegyaljai lakos végrehajtást szenvedők elleni 1866 korona tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék, a nagyrőczei kir. járásbiróság területén levő Királyhegyalja község határában fekvő a Hudák Katalin Hlavati Andrásné és a Hlavati András rapavi tulajdonát képező és a királyhegyaljai 242. sz. tjkvben felvett 9. sorsz. 1144. hrszámu szántóra 20 koronában, a 10. sorsz. 1146. hrsz. szántóra 18 koronában, a 12. sorsz. 1467/1. hrsz. rétre 22 koronában, a 15. sorszámu 1826/2. hrsz. szántóra 8 koronában, a 20 sorsz. 3485. hrsz. rétre 120 koronában, a 21. sorsz. 3529. hrsz. rétre 114 koronában, a 25. sorsz. 3595. hrsz rétre 134 koronában, a 27. sorsz. 4273/7. hrsz. rétre 16 koronában, a 35. sorsz. 4591/1. hrsz. szántóra 14 koronában, és végül a 40. és 41. sorsz. alatt felvett erdő és legelő illetőségekre 10 koronában;

a királyhegyaljai 384. sz. tjkvben foglalt 3. sorsz. 643/1—b. hrsz. szántóból a B. 5. és B. 8. sorsz. alatt Hlavati András nevén álló részére 16 koronában, a 4. 795/1. hrsz. szántóból, ugyanennek a nevén álló jutalékára 1 koronában, a 8. sorsz. 1686/2. hrsz. szántóból ugyanennek a nevén álló jutalékára 10 koronában, a 9. sorsz. 1788/2. hrsz. szántóból ugyanennek a jutalékára 6 koronában, a 10. sorsz. 1959 hrsz. szántóból ugyanennek a jutalékára 12 koronában, a 11. sorsz. 2042/2. hrsz. szántóból ugyanennek a jutalékára 12 koronában, a 11. sorsz. 2042. hrsz. szántóból ugyanennek a jutalékára 24 koronában, a 12 sorsz. 2076/2. hrsz. rétnek az ugyanennek a jutalékára 140 koronában, a 13. sorsz. 2906/2—b. hrsz. rétből ugyanennek a jutalékára 26 koronában; a 14. sorsz. 2946. hrzi számu rétből az ugyanennek a jutalékára 26 koronában; a 15. sorszám, 2949. hrzi számu szántóból az ugyanennek a jutalékára 2 koronában; a 16. sorszám, 3386/2. hrzi számu rétből az ugyanennek a jutalékára 148 koronában; a 21. sorszám, 5019/1. hrzi sz. rétből az ugyanennek a jutalékára 20 koronában és végül a 22. és 23. sorszámok alatt felvett erdő és legelő illetőségeknek a jutalékára 6 koronában, a királyhegyaljai 537. sz. tjkvben felvett 1. sorsz. 4135/2. hrsz. rétnek a B. 4. alatti Hlavati András nevén álló $^1/_6$-od részére 86 koronában, az ugyanebben a tjkvben felvett A. 2. sorsz. 4136/2. hrsz. szántónak a B. 4. alatti Hlavati András nevén álló $^1/_6$-od részére 13 koronában, a királyhegyaljai 892. sz. tjkvben felvett A. I. 1. sorsz. 1458. hrsz. szántónak a B. 5. alatti Hlavati András rapavinak nevén álló $^1/_2$-ed részére 82 koronában, a királyhegyaljai 953. sz. tjkvben foglalt A. I. 1. sorsz. 989. hrsz. szántónak a B. 4. alatti Hlavati András rapavinak nevén álló $^1/_2$-ed részére 20 koronában és végül a királyhegyaljai 1150. sz. tjkvben foglalt A. I. 1. sorsz. 5633. hrsz. belsőség, arra épült 52. és 53. népsorszámu házak, gazdasági épületek és udvarból álló ingatlannak a B. 1. alatti Hlavati András rapavi nevén álló $^1/_2$-ed részére 360 koronában az árverést ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1910. évi augusztus hó 5-ik napjának d. e. 10 órakor** Királyhegyalja községben a községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is, de a kikiáltási ár $^2/_3$-ad részénél olcsóbban eladatni nem fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsáranak 10 %-át vagyis 2 kor. 1 kor. 80 fill. 2 kor. 20 fill. 80 fill. 12 kor. 11 kor., 40 fill. 13 kor., 40 fill. 1 kor. 60 fill. 1 kor. 40 fill. és 1 koronát, továbbá 1 kor. 60 fill. 10 fill. 1 kor, 60 fill. 1 kor. 20 fill. 2 kor. 40 fill. 14 kor. 2 kor. 60 fill. 2 kor. 60 fill. 20 fill. 14 kor. 80 fill. 2 kor. 6 kor., továbbá 8 kor. 60 fill. 1 kor. 30 fill. 8 kor. 20 fill. 2 kor. és 36 koronát készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett ártolyammal számitott és az 1881. évi november 1-én 3333. számu I. M. R. 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban kiküldött kezéhez letenni, a vagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A nagyrőczei kir. járásbiróság mint tkvi hatóság 1910. május 25-én. **Gazda**, kir. járásbiró.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntödéje Kassán, Vám-utcza 11. szám.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmeltartásával czélszerüen s gondosan gyártott jóhirnevü gépeit a **nyári idényre**, nevezetesen: **Cséplőkészleteit** könnyü járással, járgány vagy gőzmozdony általi hajtásra.

Kézi cséplőgépeit járgány hajtásra is alkalmazva, szalmarázói készülékkel vagy anélkül. **Backer- és magtár-rostát**, továbbá mindennemü **szivattyukat, gőzgépeket** és **gőzkazánokat, szeszgyár-berendezéseket**, mint p.: **Henzefőzőket, czukrositókat, maláta-, burgonya-zúzókat, malom-berendezéseket** stb.

Gépgyárunk gyártmányainak **jelentékeny készletét tartjuk állandóan.**

Gazdasági gépeink képes, valamint öntödénk gyártmányai árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük. 2—6

Anna-bál Csízfürdőn.

Folyó julius hó 23-án Csizfürdőn, a fürdővendéglő termében a helybeli **tüzoltó-egylet** és részben a helybeli ujonnan felállitandó **orgona** javára

Anna-bál

tartatik, a melyre a nagyérdemü közönséget tisztelettel meghivja

a fürdő igazgatósága.

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a természetes ásványviz gyógyhatása és kellemes ize össze nem hasonlitható a mesterséges ásványvizekkel; — még pedig igyunk a legjobbnak elismert, de legolcsóbbnak is és a legtöbb orvos által ajánlott

várgedei Valéria ásványvizet,

melynek gyógyitó hatását kiválóbb balneológusaink a hirnevesebb gyógyásványvizekhez hasonlitották. Kapható minden nagyobb csemege- és füszerüzletekben. Nagyobb megrendeléseket elfogad a kútkezelőség **Várgede fürdőn.** 1—*

Rendkivüli árleszállitás.

Házasulandók figyelmébe!

Jegygyürük és nászajándék-tárgyak előnyösen beszerezhetők részletfizetésre is 3—*

TIGERMAN ADOLF

órásmester és ékszerésznél Rimaszombat.

Bérbeadó birtok.

Néhai Fodor Ágostonné **feledi volt birtoka** f. évi október 1-től bérbeadatik. Feltételek megtudhatók: **Szabó Lászlónál Várgedén.** 2—3

Kévekötelek

1000 darab 140 cm. hosszuságban 10 korona.

Kapható:

HOSELITZ SALAMON

ponyva- és zsákkölcsönző intézetében **RIMASZOMBAT.**

Eredeti „Pfaff" varrógépek,

valamint elsőrendü KERÉKPÁROK

dupla harangcsapágygyal és szabadonfutóval 5 évi jótállás mellett eredeti gyári árban kaphatók.

Kerékpáralkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárokhoz külső és belső gummikat, pedálok, láncok, csengők, kormányok, sárvédők, kulcsok, szabadonfutó ágyak, csészék, konuszok, tengelyek stb. stb. mélyen leszállitott nagybani eredeti gyári árban szállitok vidékre is.

TIGERMAN ADOLF,

órásmester és ékszerész.

3—*

Rimaszombat, (a pénzügyigazgatósági épület.)

Német órákat ad, pótvizsgára és

polgárira előkészit vagy bármely irodai munkát elvállal okleveles tanitónő. — (Rimaszombat, Koháry-utcza 29. szám.)

Kiadó lakás.

Losonczi-utcza 45. számu ház emeleti része, mely hat szoba, konyha, kamara s mellékhelyiségekkel bir, azonnal bérbe kiadó. Értekezhetni lehet a tulajdonos: **Zavadszky Edével** (rimaszombati konzervgyár.) 4—*

A putnoki Takarékpénztár R.-társ.

Rimaszécsen

fióktelepet létesitett, mely **julius hó 4-én** müködését már meg is kezdette.

Kölcsönt nyujt:

Váltóra 4000 koronáig	7 %-ra.
Váltóra 4000 koronán felül	$6^1/_2$ %-ra.
Betáblázásra 2000 koronáig	$6^1/_2$ %-ra.
Betáblázásra 2000 koronán felül	6 %-ra.

Elfogad betéteket, elvállalja ingatlanok parczellázását és a parczellázás financzirozását stb.

Bővebb felvilágositást nyujt az intézet fióktelepe Rimaszécs és **dr. Batta Pál** ügyvéd **Rimaszécs.**

Kárpitos, paplanos munkák

legolcsóbb beszerzési forrása

IZSÁK SÁNDORNÁL,

Rimaszombat, Koháry-u. 27.

„Polgári Olvasókör" közelében. 3—*

Ugyanitt egy tanoncz és tanulólány felvetetik.

Hirdetmény.

2490. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy az Ózdi takarékpénztár végrehajtatónak, Majoros István végrehajtást szenvedő elleni 500 korona tőke s jár. iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. és következő §-ai értelmében a Rimaszombati kir. törvényszék területén levő Csiz községben fekvő s a csizi 24. számu tjkvben foglalt A. I. 3—8. II. 9. 11. sor. 108., 112., 149., 175., 185., 222., 243., 283/a. hrszám alatti ingatlanból B. 14., 16. alatti Majoros István 12/54 jutalékára 332 korona.

Ugyanannak a csizi 225. számu tjkvben foglalt A. I. 1—4. sor. 87., 130., 143., 166. hrszámu ingatlanból B. 5. 8. alatti 5/12 jutalékára 1450 korona.

Ugyanannak a csizi 297. számu tjkvben foglalt A. † 2. sorszám 80/c. hrszámu beltelek s azon épült 4. összeirási számu házból B. 5. alatti 1/2 rész jutalékára 320 korona.

Ugyanannak a csizi 298. sz. tjkvben foglalt A. † 1. sorszám 80/b. hrszámu belsőségből B. 7. alatti 3/16 jutalékára 77 korona.

Ugyanannak a csizi 371. számu tjkvben foglalt A. † 1. sor 80/a. hrszámu beltelekből B. 1. alatti 1/2 jutalékára 28 korona ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendeltetik, s annak megtartására határnapul **1910. évi augusztus hó 2-ik napjának d. e. 10 óráját** Csiz községébe a községi biró házába tüzte ki, mely alkalommal a fent körülirt ingatlanok a becsáron alól is el fognak adatni.

Árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át, azaz 33 korona 20 fillért, 145 koronát, 32 koronát, 7 korona 70 fillért, 2 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1882. évi 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi 60. t.-czikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1910. évi május hó 20-ik napján.

Mészáros István, kir. trvszéki biró.

Rimaszombat, 1910. Nyomatott **Rábely Miklós** könyvnyomdájában.